

TOK PREDIZBORNE KAMPANJE NA INTERNETU 2016.

Svejedno da li je zadovoljna premijerovim odgovorima ili ne, onlajn zajednica Srbije je u petak 1. aprila, na konferenciji za novinare u Vladi Srbije svedočila retkoj prilici da predlog plasiran preko društvenih mreža bude realizovan 'uživo'. Naime, beogradski ogranak regionalne organizacije "Inicijativa mladih za ljudska prava" zatražio je od tradicionalnih medija da postave tri pitanja premijeru posle sednice Vlade. U akciji se na tviteru učestvovalo pod haštagom [#pitajteVucica](#). Predložena pitanja postavila je novinarka RTV Vojvodine, što je premijer ocenio kao deo predizborne kampanje opozicione Demokratske stranke.

Proteklih dana zabeležen je još jedan zanimljiv slučaj upotrebe društvenih mreža u predizbornoj atmosferi kako bi se do zvaničnika probila tema od značaja za građane, ali je ovog puta ostvareni rezultat – naprosto nestao. Početkom prošle sedmice tviterom se širio poziv premijeru Srbije na meč sa evropskim prvakom u šahu, inače učenikom šestog razreda OŠ "Stari Grad". Poziv je [za zvaničnog premijerovog naloga na tviteru ubrzo prihvaćen](#), pa je lepa predizborna vest stigla i do nekih tradicionalnih medija. Kada se ispostavilo da se radi o školi koja, u strahu od gašenja, već neko vreme [pokušava da privuče pažnju nadležnih](#), priča je izbrisana. Naravno, pošto je reč o Internetu, brisanje je relativna stvar.

U ponedeljak, 4. aprila [oboren je sajt Lokalnog fronta](#), udruženja građana Kraljeva koje je, posle nekoliko uspešnih inicijativa, predalo listu i za lokalne izbore. Detalji o vrsti napada još nisu saopšteni, ali je sajt tokom dana vraćen na Mrežu dok su predstavnici LF ocenili da je reč o intenziviranju pritisaka.

Potencijalno najozbiljnija pretnja po prava i slobode na Internetu stigla je putem poruke novinarki Vranjskih u kojoj korisnik pod nazivom ['bloodcode', odnosno 'Cyb33r001' tvrdi da je hakovao](#) sve servere Demokratske stranke, "sve baze podataka", kao i sajt njihovog gradskog odbora u Vranju. Iako je poruka poslata preko enkriptovanog servisa tako da joj se ne može ući u trag, na društvenim mrežama je prepoznat korisnik [koji je na svom FB profilu](#) otvoreno najavljiavao "hakovanje" svih stranaka i preuzimao odgovornost za pad pojedinih sajtova u inostranstvu. Nijedna od stranaka do sada nije prijavila ugrožavanje svojih servera.

U međuvremenu, [uklonjen je nalog](#) koji je na platformi YouTube oponašao pokret Dveri, a sa kog su emitovana dva video-priloga kojima se na satiričan način apostrofira sporan odnos ovog pokreta prema ženama, kao i prema ratnom nasleđu 90-tih.

Ono što izdvaja "Back to the past" od brojnih sličnih, manje ili više uspešnih satiričnih grupa na fejsbuku, jeste to što je [promociju bar jednog svog posta sponzorisala](#), dakle, platila za njegov širi plasman na mreži. Tako je aktivnost ove grupe pomerena iz sfere neposrednog građanskog aktivizma u ciljanu interesnu kampanju.

Slična upotreba onlajn zajednice u predizborne svrhe zabeležena je i na fejsbuk grupi fanova "Crvene zvezde" koja ima preko 250.000 pratilaca. Na ovoj grupi je [sponzorisan post](#) koji osporava učešće građana u predizornoj kampanji na osnovu verske, odnosno etničke pripadnosti, favorizujući pokret čija je kandidatura u međuvremenu odbijena. Na taj način su korisnici mreže dovedeni u zabludu da čitava zajednica navijača ovog fudbalskog kluba preferira pojedine učesnike izbora, diskriminišući druge na osnovu kulturnih obeležja.

S obzirom na iskustva iz prethodnih godina, predizborna kampanja zasad se odvija bez značajnijih potresa na Mreži. [Niški ogranak pokreta "Dosta je bilo"](#) emitovao je seriju video priloga sa primerima "debotizacije" komentara na posećenim njuz sajtovima. Članovi DJB napisali su program uz čiju pomoć je moguće odjednom dodavati veliki broj pozitivnih ili negativnih glasova pojedinim komentarima, što je tzv. astroturfing strategija koja je proteklih godina zaokupljala domaće onlajn medije.

[Preliminarna merenja internet aktivnosti stranaka](#) koje učestvuju na republičkim izborima pružaju zanimljiv uvid u raskorak onlajn i oflajn okruženja. Pokret „Dveri“, kome predizborne ankete predviđaju tesan prelazak cenzusa, i dalje generiše daleko najveću aktivnost na fejsbuku. Sa skoro 160 000 ostvarenih interakcija, Dveri daleko prevazilaze sledećeg političkog aktera na Mreži, pokret "Dosta je bilo" (više od 85 000) kao i Srpsku radikalnu stranku, koja je ostvarila nešto više od 83 000 interakcija. Sve stranke zajedno su u posmatranom periodu generisale preko 600 000 interakcija.

Međutim, ono što aktivnosti na Mreži čini sličnim političkoj svakodnevicu u oflajn svetu jeste jednosmeran odnos stranaka i pasivnost građana. Od pola miliona interakcija zanemarljiv procenat čine komentari, dok su sve ostalo puki 'lajkovi' stranačkih postova. Konačno, tu naoko obilnu komunikaciju generiše nešto više od 150 000 korisnika.

SHARE Fondacija pripremila je [Vodič o digitalnim pravima i Internet slobodama u političkoj komunikaciji](#), koji se može slobodno preuzeti sa našeg sajta. Sastavni deo programa koji sprovodi SHARE Fondacija tokom predizborne kampanje 2016. čine i praktični treninzi u trajanju od 90 minuta, namenjeni građanima i stranačkim aktivistima. Zainteresovani nam se mogu javiti na adresu: deklaracija@sharedefense.org.

Podsećamo na Deklaraciju o poštovanju Internet sloboda u političkoj komunikaciji koju je SHARE Fondacija pokrenula pre dve godine, a koju je do sada potpisalo preko tri stotine javnih ličnosti, medijskih i građanskih organizacija. Deklaracija je otvorena za potpisivanje na adresi <http://deklaracija.net/>.

[Monitoring baza SHARE Fondacije](#)